

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik
(bmp@nanoq.gl)

”Kalaallit Nunaata kangiata avannaani misissueqqaarnissamut akuersissuteqarfinni normu 2009/14-imi 2012/41-milu 2D-nik sajuppillatsitsisarluni paasissutissanik katersinissamut ilanngullugu sumiiffinni 120-it missaanniittuni immap naqqanik misissugassanik katersinissamut atatillugu avatangiisinut sunniutinik naliliinerup tamanut tusarniutigineqarneranut” akissut

Siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaata kangiata avannaani TGS-NOPEC Geographical Company ASA 2D-nik sajuppillatsitsisarluni misissuissasoq immallu naqqanit misissugassanik katersilluni. Misissuinissamut piffissaritinneqartussatut siunnersuutigineqarpoq 2012-imi aggustip 15-iannit 2012-imi oktobarip 15-iata tungaanut.

Misissuinissami naqitsinermik aallartittaatit ataatsimoortut ataatsit aamma marluk atorneqassapput (naqitsinermik aallartittaatit katillugit 16-it aamma 24-it atorneqassallutik), naqitsinerillu aallartinneranni 264 dB re 1 μ Pa (pp) nipitunerpaaffigissallugu. Umiarsuit katillugit sisamat atorneqassapput, taakkulu imallu naqqanit misissugassanik katersineq nipiliortussaapput.

Misissuinissamut siunnersuut aaveqarfinnut, qilalugaqarfinnut arfiveqarfinnullu illersorneqarfinnut pingaaruteqartunut ilisimaneqartunullu qanittunnguani ingerlanneqassapput (protection zones Kyhn et al. 2011). Misissuinerup ingerlanerani uumasut taakku siumorneqarsinnaanerit ilimantarluinnarmat, uumasut siumorneqarnissaasa ilimanaataasa annertusinissaat pingaaruteqarluinnarpoq.

APNN-imit tulliuuttuniittut isornartoqartinneqarput:

- Qilalukkat, arfiivit aarrillu illersorneqarfiinut misissuivissaq qanippallaarpoq.
- Naqitsinermik aallartittaatini ataatsimoortuni aallartittaat mikinerpaaq (aallartittaat ajoqusiinaveersaarummik taaneqartartoq) Kyhn et al. 2011-imi periuseq pitsaanerpaatut taaneqarsimasooq malillugu umiarsuarmit 200 m-it iluanni miluumasut imarmiut siumorneqarneranni atorneqarsinnaavoq. Aallartittaatip ajoqusiinaveersaarutit tillernertut aallartitsisarnera nalunaarsuiffik 3-mi 125 in³-tut nipitutigisutut nalunaarsorneqarsimasooq qanoq sakkortutigiva? Paasissutissaq tamanna pappilissaniingilaq. Aallartittaatip nipitussusaa ilisimaneqartup sakkortussusaa paasiniarneqarsinnaavoq aallartittaatip allap nipitussusaata sakkortussusaatalu ilisimaneqartut assersuunnerisigut. 241 dB re 1 μ Pa (rms)-ip sakkortunerpaaffia (Nalunaarsuiffik 9) aallartittaammit nipitunerpaamit 290 in³-imit (Nalunaarsuiffik 3) pilersinneqartoq oqaatigigutsigu aallartittaat mikinerpaaq 125 in³-mik nipimik pilersitsisinnaavoq ~237 dB 1 μ Pa (rms)-imik¹ sakkortussusilimmik. Kyhn et al. 2011 naapertorlugu arferit puisillu tusaasaat ataavartumik ajoquserneqartarput (PTS, permanent threshold shift) aallartittaatip taamak sakkortutigisup nipaani uumasut

¹ Aallartittaammut 290 in³-mut sanilliullugu naqitsinerup annikilleriarnera naatsorsorneqarsinnaavoq (290/125)-ip kvadratodiata naatsorsorneratigut, 0,6565-iulluni. Tamanna isumaqarpoq aallartittaatip 125 in³-mik sakkortussusillip dB-ia ~ 4 dB-mik (20log [0,6565]) sakkukilleriassasoq aallartittaammut 290 in³-mut sanilliullugu (Marine Mammal Monitoring and Mitigation Plan for marine Seismic Surveys, Statoil 2010)

nalaataqartinneqaraangata, arferit 230 dB 1 μ Pa (pp)-mik aamma aamma puisit 218 dB 1 μ Pa (pp)-mik (single puls). Nipi ~237 dB 1 μ Pa (pp)-mik sakkortussuseqarsinnaasoq nipituallarpoq ajoqusiinaveersarutitut atussallugu, taamaalilluni ajoqusiinaveersarutitut atorneqarniarnera aamma 200 m-it iluanni ajoquserneqarfiusinnaasoqarnera isumaarullutik.

Innersuussutit

- Aallartittaatip ajoqusiinaveersaarutip nipitunerpaaffissaa sakkortunerpaaffissaalu killilerneqassaaq. Uumasunut ajoqutaasinnaasutut killiliussatut nalunaarutigineqarsimasunit appasinnerungaartunik killiliisoqassaaq. Tamanna ingammik pingaaruteqarpoq nungutaaqqajaasunut arfivinnut Spitsbergeninut *Baleana mysticetus*-inut sumiiffigineqarsinnaasuni aamma ataatsimik annaasaqarnikkut uumasogatigiinnut annertuumik sunniuteqarfiusinnaasunut.
- Sumiiffimmi miluumsut imarmiut sumiissusersinissaasa qulakkeerneqarnerusinnaanissaannut PAM (Passiv Akustisk Monitorering) atorneqaannavissapput, siumuinissamut nakkutilliisut saniatigut, taamaalilluni atorsinnaasumik ajoqusiinaveersaarneq qulakkeerneqassalluni. Imaani siku, kassut sikorsuillu miluumasut imarmiut takuniarnerat ajornakusoortittarpaat, aamma ullukut silagissumi.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Outi Tervo